

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si www.mddsz.gov.si

Številka: 0143-51/2024-2611-04
Ljubljana, 18. 3. 2024
EVA
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Seznamitev Vlade Republike Slovenije z Letnim poročilom Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2023 – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) in drugega odstavka 99. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O in 76/23) je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne .... pod točko ... sprejela naslednji:
SKLEP
Vlada Republike Slovenije se je seznanila z Letnim poročilom Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2023 in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.
Barbara Kolenko Helbl generalna sekretarka
Priloga: <ul style="list-style-type: none">
- Letno poročilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije 2023
Prejemniki: <ul style="list-style-type: none">
- Državni zbor Republike Slovenije;
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
- mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. - Danijel Kovač, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
- Luka Mesec, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; - Igor Feketija, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,

- Dan Juvan, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,-
 Danijel Kovač, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne
 zadeve in enake možnosti;
 - mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela,
 Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

5. Kratak povzetek gradiva:

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod) kot izvajalec in nosilec sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja vsako leto na podlagi 166. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) pripravi izčrpno in podrobno letno poročilo.

Letno poročilo za leto 2023 je na podlagi četrtega odstavka 186. člena ZPIZ-2 ter 24. člena Statuta Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (Uradni list RS, št. 52/14) predhodno obravnaval in sprejel Svet Zavoda na svoji 15. seji dne 28. februarja 2024.

Letno poročilo za leto 2023 je vsebinsko pripravljeno na način, da sistemsko, pregledno in podrobno prikazuje in razčlenjuje pomembnejše statistične, računovodske in druge podatke o izvajanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki zajemajo prav tako podrobne obrazložitve.

Letno poročilo 2023 kaže, da so bili zastavljeni cilji v veliki meri uspešno uresničeni.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ocenjuje letno poročilo Zavoda za leto 2023 kot pozitivno in meni, da je pripravljeno ustrezno in služi kot podlaga za analiziranje stanja in ugotavljanja trendov na področju obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
<ul style="list-style-type: none"> – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, 				

- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,

- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Sodelovanje javnosti pri pripravi gradiva ni predvideno.

(Če je odgovor DA, navedite:

Datum objave: .....

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.
- .

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano .....

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

NE

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Luka MESEC
MINISTER

Prilogi:

- predlog sklepa Vlade RS,
- obrazložitev.

PREDLOG

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) in drugega odstavka 99. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O in 76/23) je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne .... pod točko ... sprejela naslednji:

SKLEP

Vlada Republike Slovenije se je seznanila z Letnim poročilom Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2023 in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Letno poročilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije 2023

Prejemniki:

- Državni zbor Republike Slovenije;
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

OBRAZLOŽITEV

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod) kot izvajalec in nosilec sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja vsako leto na podlagi 166. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) pripravi letno poročilo v skladu s predpisi, ki urejajo računovodstvo in javne finance. Letno poročilo za leto 2023 (v nadaljnjem besedilu: Letno poročilo 2023) je na podlagi četrtega odstavka 186. člena ZPIZ-2 ter tretjega odstavka 24. člena Statuta Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (Uradni list RS, št. 52/14) predhodno obravnaval in sprejel Svet Zavoda na svoji 15. seji dne 28. februarja 2024. Svet Zavoda je ob obravnavi letnega poročila ugotovil, da Zavod uspešno opravlja vlogo in nalogo nosilca in izvajalca obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Letno poročilo 2023 je vsebinsko pripravljeno na način, da sistemsko, pregledno in podrobno prikazuje in razčlenjuje vse pomembnejše statistične in računovodske podatke ter podatke o izvajanju obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter o poslovanju Zavoda.

Uvodni del v zgoščeni obliki podaja temeljne značilnosti in ocene poslovanja v preteklem letu, v nadaljevanju pa so primerjalno in analitično prikazani statistični ter drugi podatki po posameznih področjih dejavnosti.

Letno poročilo 2023 kaže uspešnost poslovanja Zavoda, kar je razvidno iz poslovnega dela tega poročila. Iz podatkov in izkazov računovodskega poročila je razvidno, da je Zavod poslovno leto 2023 sklenil z izravnanimi prihodki in odhodki v višini 7.103.132.165 eurov, kot zahteva veljavni zakon.

Zavod je tudi v letu 2023 zavarovancem in uživalcem pravic zagotavljal priznavanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter pravočasno izplačeval vse pokojninske in druge dajatve ter s tem izpolnjeval svoje poslanstvo. Celotno leto je posloval likvidno ter kljub velikemu dotoku zahtevkov ter kadrovskim obremenitvam, ki so jih narekovale spremembe ZPIZ-2 v letih 2022 in 2023, uvedba obveznega zdravstvenega prispevka ter izvedba Zakona o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 84/23; v nadaljnjem besedilu: ZDOsk-1), kot edini nosilec in izvajalec sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja v RS dosegel ali celo presegel večino načrtovanih ciljev.

Letno poročilo 2023 je vsebinsko pripravljeno v skladu s predpisi ter v obliki in po metodologiji, kakršno so Svet Zavoda, Državni zbor Republike Slovenije in Državni svet Republike Slovenije vse doslej ocenjevali pozitivno. Prikazane so vse z zakonom in drugimi predpisi določene vsebine ter tudi številni drugi podatki za preteklo leto, kjer je to potrebno pa tudi z daljšimi časovnimi primerjalnimi obdobji. Vse to omogoča temeljit vpogled ne le v delo Zavoda v preteklem letu, temveč tudi v uresničevanje sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja za daljše obdobje.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ocenjuje letno poročilo Zavoda za leto 2023 kot pozitivno in meni, da je pripravljeno ustrezno in da lahko služi kot podlaga za analiziranje stanja in ugotavljanja trendov na področju obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Pomembnejše ugotovitve, ki izhajajo iz Letnega poročila za leto 2023, so naslednje:

- Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je bilo konec septembra 2023 v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: RS) 2.123.103 prebivalcev. Delež uživalcev pokojnin iz obveznega zavarovanja v številu prebivalcev RS je v istem obdobju znašal 30 odstotkov, kar je 0,2 odstotne točke več kot konec septembra 2022.

- Delež odhodkov za pokojnine v BDP se je z 9,85 odstotka v letu 2022 znižal na 9,53 odstotka v letu 2023, predvsem iz razloga, ker je bila v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 nominalna rast BDP višja kot rast odhodkov za pokojnine.
- Skupno povprečno število zavarovancev se je v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 povečalo in je znašalo 999.043. Bilo je najvišje v vsej zgodovini zavarovanja. V vsakem mesecu drugega polletja je bilo v obvezno zavarovanje vključenih več kot milijon zavarovancev, največ v avgustu, in sicer 1.011.530. Na povišanje števila je vplivalo predvsem za 0,9 odstotka višje število zaposlenih pri največji kategoriji zavarovancev (zaposleni pri pravnih osebah), za 3,5 odstotka se je povečalo tudi število zasebnikov ter za 8,5 odstotka število zavarovanih oseb po 18. členu ZPIZ-2. Za 3,6 odstotka se je znižalo število prostovoljnih zavarovancev, ki se je v preteklih letih (z izjemo let 2020 in 2022) zmanjševalo zaradi zvišanja osnove, od katere so ti zavarovanci plačevali prispevke, ter iz razloga, ker se obdobje prostovoljnega zavarovanja po 1. januarju 2013 ni štelo v pokojninsko dobo brez dokupa.
- V letu 2023 je bilo povprečno 635.012 uživalcev starostne, predčasne, delne, invalidske, družinske in vdovske pokojnine iz obveznega zavarovanja, kar je 6930 uživalcev oziroma 1,1 odstotka več kot v letu 2022. Ta stopnja rasti je višja, kot so znašale stopnje rasti v preteklih osmih letih (2015–2022), in enaka stopnji rasti v letu 2014.
- V strukturi vseh uživalcev pokojnin iz obveznega zavarovanja glede na vrsto pokojnine so v letu 2023 največji delež predstavljali uživalci starostne pokojnine (75,6 odstotka), sledili so uživalci invalidske pokojnine (11 odstotkov), vdovske pokojnine (8,8 odstotka), družinske pokojnine (4 odstotke) in delne pokojnine (0,7 odstotka). Med uživalci starostne pokojnine je bilo 49,6 odstotka žensk in 50,4 odstotka moških, med invalidskimi 42,1 odstotka žensk in 57,9 odstotka moških, med vdovskimi 96,3 odstotka žensk in 3,7 odstotka moških, med družinskimi 76,1 odstotka žensk in 23,9 odstotka moških, med delnimi pa 27,5 odstotka žensk in 72,5 odstotka moških.
- Razmerje med številom zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega zavarovanja je v letu 2023 znašalo 1,57 in se v primerjavi z letom 2022 ni spremenilo.
- Povprečno število uživalcev starostne pokojnine se je v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 povečalo za 2 odstotka. Ob primerjavi stopenj rasti za zadnjih deset let je stopnja rasti višja kot v letih od 2015 do 2022 in enaka kot v letu 2014. Nižje stopnje rasti v letih od 2015 do 2022 so kazale na učinke ZPIZ-2 pri prilivu novih uživalcev starostne pokojnine zaradi strožjih pogojev za pridobitev te pravice in zaradi možnosti izplačevanja 40 oziroma 20 odstotkov starostne pokojnine ali do konca leta 2019 tudi 20 odstotkov predčasne pokojnine, če oseba po izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine ostane v zavarovanju s polnim delovnim ali zavarovalnim časom. V letu 2023 je učinek ZPIZ-2 manjši in priliv novih uživalcev večji, kljub obenem večjemu številu prejemnikov 40 oziroma 20 odstotkov starostne pokojnine.
- Povprečno število uživalcev delne pokojnine (40. in 116. člen ZPIZ-2, delna pokojnina in ponovni vstop v zavarovanje) se je v letu 2023 povečalo za 11,1 odstotka. Nadaljuje se trend upadanja števila uživalcev invalidskih pokojnin, katerih povprečno število je v letu 2023 znašalo 69.708 (upad za 3,2 odstotka). Prav tako se je v letu 2023 za 1,6 odstotka znižalo povprečno skupno število uživalcev družinske in vdovske pokojnine.
- V povprečju so bili ob koncu leta 2023 uživalci starostne pokojnine stari 72 let in 9 mesecev, in sicer ženske 72 let in 11 mesecev, moški pa 72 let in 7 mesecev.
- Povprečna starost novih uživalcev starostnih pokojnin je po začasnih podatkih v letu 2023 pri ženskah ostala enaka kot v letu 2022, pri čemer je znašala 61 let in 8 mesecev, pri moških pa se je znižala za en mesec, in sicer na 62 let in 9 mesecev.

- V letu 2023 so ženske uveljavile starostno pokojnino (vključno z delnimi) v povprečju z 38 leti in 10 meseci, moški pa s 38 leti in 5 meseci pokojninske dobe, kar predstavlja v primerjavi z letom 2022 pri ženskah zvišanje za 7 mesecev, pri moških pa povečanje za 1 leto in 5 mesecev. Z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe je pokojnino uveljavilo 81 odstotka žensk (80,2 odstotkov v letu 2022) in 76,9 odstotka moških (72 odstotka v letu 2022).
- Pri uživalcih starostne pokojnine se je v obdobju 2014-2023 doba prejemanja pokojnine podaljšala, pri ženskah iz 23 let in 1 meseca na 25 let in 11 mesecev, pri moških pa iz 16 let in 11 mesecev na 17 let in 10 mesecev. V letu 2023 je bila povprečna doba prejemanja pokojnine pri obeh spolih daljša kot v letu 2022, in sicer pri ženskah za 8 mesecev, pri moških pa za 1 mesec. V zadnjih desetih letih se je ta doba pri ženskah skrajšala samo v letu 2021, pri moških pa je bilo trajanje prejemanja krajše tudi v letu 2019. Na povprečno dobo prejemanja pokojnine sicer vplivajo zakonski razlogi (milejši pogoji upokojitve v preteklosti) in daljšanje življenjske dobe uživalcev, v letih 2020 in 2021 pa so vplivale tudi posledice epidemije covid-19.
- Na dejansko upokojitveno starost uživalcev starostne pokojnine vplivajo v zakonu določeni bonusi in malusi. Bonusi jo zvišujejo, saj jih upravičenec pridobi, če odloži upokojitve na čas po izpolnitvi pogojev. V letu 2023 je bilo do povečanja starostne pokojnine upravičenih 2193 žensk in 4466 moških (po začasnih podatkih za leto 2022 1781 žensk in 2882 moških). Malusi se odražajo v trajnem zmanjšanju starostne pokojnine, ker je bila ta po ZPIZ-1 uveljavljena pred dopolnitvijo polne starosti z doseženo pokojninsko dobo in ne delovno dobo, po ZPIZ-2 pa v trajnem zmanjšanju predčasne pokojnine. V letu 2023 je starostno pokojnino s trajnim znižanjem ter predčasno pokojnino uveljavilo 74 žensk in 52 moških (po začasnih podatkih za leto 2022 pa 78 žensk in 34 moških).
- Ena od bistvenih sprememb, ki jo je prinesla novela ZPIZ-2G, se nanaša na urejanje dvojnega statusa, in sicer so s 1. januarjem 2020 tisti zavarovanci, ki so izpolnjevali pogoje za starostno pokojnino, namesto dotedanjih 20 odstotkov dobili izplačilo v višini 40 odstotkov, ki pa je omejeno na največ tri leta nadaljnje vključenosti v obvezno zavarovanje za polni delovni ali zavarovalni čas, nato pa je zavarovanec upravičen do 20 odstotkov starostne pokojnine vse do prenehanja obveznega zavarovanja s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom. Povprečno število uživalcev dela starostne ali predčasne pokojnine se je v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 povečalo za 12,3 odstotka, na 18.372 uživalcev. Med njimi je bilo 42 odstotkov žensk in 58 odstotkov moških. Konec decembra 2023 je Zavod del starostne ali predčasne pokojnine izplačal skupaj 20.713 uživalcem (8862 ženskam in 11.851 moškim), pri čemer je bilo med njimi 20.711 uživalcev dela starostne pokojnine (od tega 16.578 uživalcev 40 odstotkov starostne pokojnine in 4133 uživalcev 20 odstotkov starostne pokojnine), le še 2 uživalca pa sta prejela 20 odstotkov predčasne pokojnine. Med navedenimi je bilo zaposlenih 92,4 odstotka, 7,2 odstotka je bilo samozaposlenih in družbenikov, ki so poslovodne osebe, ostali pa so bili kmetje, druge kategorije zavarovancev ali pa so imeli kombinacijo različnih statusov. Od tega jih je bilo 57,8 odstotka iz zasebnega, 41,9 odstotka iz javnega sektorja, ostali so imeli kombinacijo obeh sektorjev.
- V strukturi prihodkov Zavoda se je v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 za 2,34 odstotne točke zvišal delež davčnih prihodkov. Višji delež davčnih prihodkov je posledica višjih prihodkov od prispevkov za socialno varnost in je najvišji od leta 1996, ko je bila dvakrat znižana prispevna stopnja delodajalca. Posledično se je znižal delež transfernih prihodkov za 2,30 odstotne točke. Transferni prihodki predstavljajo predvsem tekočo (4,3 odstotka v strukturi prihodkov) in dodatno obveznost (10,7 odstotkov v strukturi prihodkov) državnega proračuna, sredstva KAD ter v letu 2022 tudi druga prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo covid-19. Delež drugih prihodkov se je znižal za 0,05 odstotne točke, predvsem zaradi nižjih kapitalških in nedavčnih prihodkov. Kapitalški prihodki so bili nižji zaradi nižjih prihodkov od prodaje osnovnih sredstev, medtem ko so bili nedavčni prihodki nižji predvsem zato, ker je Zavod v letu 2023 prejel nižji znesek dividend Zavarovalnice Triglav, d. d. kot v letu 2022, kljub višjim

prihodkom od obresti in drugim nedavčnim prihodkom. V strukturi skupnih prihodkov Zavoda predstavljajo davčni in transferni prihodki 99,5 odstotka (99,4 odstotka v letu 2022).

Davčni prihodki so bili v letu 2023 realizirani v višini 5.874.535.980 eurov, kar pomeni višji delež v primerjavi z letom 2022 za 8,9 odstotkov .

- Zavod je v letu 2023 iz državnega proračuna RS prejel skupaj 1.069.351.356 eurov, kar je 8,6 odstotka oziroma 100,7 milijona eurov manj, kot je bilo načrtovano v Finančnem načrtu Zavoda za leto 2023, pri čemer so bili nižji tako prihodki iz naslova tekoče obveznosti državnega proračuna po 161. členu ZPIZ-2 (307.149.498 eurov) kot tudi prihodki iz naslova dodatne obveznosti državnega proračuna po 162. členu ZPIZ-2 (762.201.858 eurov).
- V letu 2023 so se pokojnine in drugi prejemki redno uskladili za 5,2 %. Redna uskladitev pokojnin in drugih prejemkov je bila izvedena v februarju 2023, z veljavnostjo od 1. 1. 2023. Z namenom blažitve posledic druginje je bil upokojencem ter prejemnikom invalidskih nadomestil na podlagi Zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025 (Uradni list RS, št. 12/24; v nadaljnjem besedilu: ZIPRS2425-A), v decembru 2023 izplačan zimski letni dodatek. Višina tega se je določila v višini 40 % izplačanega letnega dodatka v letu 2023. Zimski dodatek se je tako večini uživalcev pokojnin izplačal v petih različnih višinah, uživalcem nadomestil iz invalidskega zavarovanja pa v treh različnih višinah. V nižjih zneskih pa je bil izplačan tistim uživalcem, ki jim je bil letni dodatek v letu 2023 odmerjen v sorazmernem delu.

Z namenom povečanja prihodkov je bil v mesecu novembru in decembru 2023 upokojencem in prejemnikom nadomestil iz invalidskega zavarovanja na podlagi ZIPRS2324-A ob izplačilu rednih prejemkov izplačan tudi povečani del prejemkov v višini 1,8 % od zneska, ki ga je uživalec prejel v oktobru 2023.

- Zneski dodatka za pomoč in postrežbo (v nadaljnjem besedilu: DPP) so se od 1. januarja 2023 do 28. februarja 2023 izplačevali še v skladu s Sklepom o uskladitvi in zneskih dodatka za pomoč in postrežbo od 1. marca 2022 (Uradni list RS, št. 26/22), po katerem je DPP za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb znašal 314,70 eura, za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb 157,35 eura, za najtežje kategorije upravičencev pa 451,27 eura. Po uskladitvi za 10,3 odstotka s 1. marcem 2023 pa je znesek DPP za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb znašal 347,11 eura, za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb 173,56 eura, za najtežje kategorije upravičencev pa 497,75 eura.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 29/22 - ZPIZ-2M), ki se je začel uporabljati 1. aprila 2022, je ponovno uvedel redno usklajevanje invalidnin za telesno okvaro, in sicer po Zakonu o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/06, 59/07 – ZŠtip, 10/08 – ZVarDod, 71/08, 98/09 – ZIUZGK, 62/10 – ZUPJS, 85/10, 94/10 – ZIU, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 59/19, 81/19 – ZSDP-1C, 92/21 – ZSDP-1E in 153/22 – ZSDP-1F). V januarju in februarju 2023 so se invalidnine za telesno okvaro izplačevale še v skladu s Sklepom o uskladitvi in zneskih invalidnin za telesno okvaro od 1. marca 2022 (Uradni list RS, št. 60/22), po katerem so invalidnine za telesno okvaro, ki je bila posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, znašale od 44,67 do 107,18 eura, invalidnine za telesno okvaro kot posledico poškodbe izven dela ali bolezni pa od 31,26 do 75,02 eura. S 1. marcem 2023 so se invalidnine za telesno okvaro, nastale zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, uskladile za 10,3 odstotka in znašajo od 49,27 do 118,22 eura, invalidnine za telesne okvare, nastale zaradi bolezni ali poškodbe izven dela, pa znašajo od 34,48 do 82,75 eura.
- Do letnega dodatka so bili v letu 2023 v skladu z Zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (Uradni list RS, št. 150/22, 65/23, 76/23 – ZJF-I, 97/23 in 123/23

- ZIPRS2425) ponovno upravičeni vsi upokojenci in uživalci nadomestil iz invalidskega zavarovanja, in sicer v petih različnih zneskih, pri čemer so se v primerjavi z letom 2022 spremenile višine in mejni zneski za izplačilo letnega dodatka.
- Najnižja starostna oziroma invalidska pokojnina uživalca, ki je dopolnil pokojninsko dobo, predpisano za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti, to je zagotovljena pokojnina, je od 1. januarja 2023 znašala 687,75 eura. Do zagotovljene pokojnine je bilo v decembru upravičenih 85.973 uživalcev starostne in invalidske pokojnine, od tega 77.424 uživalcev starostne pokojnine (44.914 žensk in 32.510 moških) in 8.549 uživalcev invalidske pokojnine (5.282 žensk in 3.267 moških).
- Najnižja pokojnina je od 1. januarja 2023 znašala 310,11 eura. V decembru 2023 jo je prejelo 6.840 uživalcev. Najnižji znesek invalidske pokojnine je od 1. januarja 2023 znašal 431,00 eura. V decembru 2023 je najnižji znesek invalidske pokojnine v takšni višini prejelo 9.703 uživalcev.
- Najnižja pokojninska osnova, veljavna od 1. januarja 2023, je znašala 1.061,17 eura in je v primerjavi z letom 2022 povprečno višja za 3,6 odstotka. Najvišja pokojninska osnova je znašala 4.244,68 eura in je v primerjavi z letom 2022 povprečno višja za 3,6 odstotka.
- Razmerje med povprečno starostno pokojnino brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin ter povprečno neto plačo je v letu 2023 znašalo 64,4 odstotka (67 odstotkov v letu 2022), razmerje med povprečno starostno pokojnino brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe in povprečno neto plačo pa je znašalo 71 odstotkov (74,1 odstotka v letu 2022). Razmerje med povprečno neto starostno pokojnino in povprečno neto plačo se je v letu 2023 znižalo na 57 odstotkov (59,3 odstotka v letu 2022).
- Povprečna mesečna bruto starostna pokojnina brez uživalcev sorazmernega dela pokojnine in uživalcev delne pokojnine je v letu 2023 znašala 934,38 eura, kar je za 5,1 odstotka več v primerjavi z letom 2022. Povprečna starostna pokojnina z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe (brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin) je v letu 2023 znašala 1.032,18 eura in je bila v primerjavi s predhodnim letom višja za 4,8 odstotka.
- V letu 2023 je bilo iz naslova začasnega in občasnega dela študentov in dijakov v pokojninsko blagajno vplačanih za 84.056.356 euro prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (8,8, % več kot v letu 2022). Po podatkih Finančne uprave Republike Slovenije je v letu 2023 prispevke v okviru študentskega dela vplačevalo 100.081 oseb, ki so v povprečju pridobile 2 meseca in 23 dni pokojninske dobe (letu 2022: 97.957 oseb, povprečno 2 meseca in 17 dni pokojninske dobe). Med njimi je bilo 48,9 % odstotka starih od 20 do 24 let, 39,5 odstotka starih od 15 do 19 let in 11 odstotkov starih od 25 do 29 let. 55,4 odstotka je bilo moških.
- Na podlagi določbe 134.a člena ZPIZ-2 je Zavod v letu 2023 za obdobje obračuna plač od oktobra 2022 do septembra 2023 poslal 32.377 obvestil (30.575 v letu 2022) zavarovancem o nepredloženem obračunu davčnega odtegljaja s strani njihovega delodajalca, kar je za 5,9 odstotka več kot leta 2022, in 11.702 poziva zavezancem (delodajalcem) k izplačilu plače in predložitvi obračuna davčnega odtegljaja, kar je za 4,8 odstotka več kot v letu 2022 (11.166).